

Svenska Läkaresällskapet

2012-04-18

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Remiss SOU 2011:77 Hjälpmedel – ökad delaktighet och valfrihet

Svenska Läkaresällskapet (SLS) är en politiskt och fackligt obunden organisation som arbetar för förbättrad hälsa och sjukvård.

Efter synpunkter från Svensk Medicinsk audiologisk förening, Svenska Barnläkarföreningen och Etikdelegationen vill SLS avge följande yttrande.

SLS ställer sig positiv till förslagen om ökad delaktighet och valfrihet för brukare av hjälpmedel av olika slag. De testområden som prövat en ökad valfrihet förefaller ha slagit väl ut. Principen om att då det finns flera likvärdiga hjälpmedel så ska patienten beredas möjlighet till ett val är i enlighet med övrig hälso- och sjukvård.

Förslagen ligger också helt i linje med Hälso- och Sjukvårdslagets (HSL) krav på all hälso- och sjukvård, vilket också självfallet bör omfatta hjälpmedelsverksamheten. För att valfriheten ska bli reell förutsätts en individuellt anpassad information även på olika språk, vilket också föreslås i ändringen i HSL.

Även om ökad tillgänglighet och valfrihet är att föredra är det viktigt att betona att ökad tillgänglighet inte automatiskt betyder ökad och god kvalitet, behandling, diagnostik och rehabilitering. T.ex. är dagens hörapparater högteknologiska medicintekniska hjälpmedel som måste anpassas efter varje individs behov och hörselproblem. Det bedöms som viktigt att höga krav ställs på kvalitetssäkringsmetoder och uppföljning. Att adekvat profession är med i detta arbete är också viktigt. Den psykosociala och pedagogiska delen av hörselrehabiliteringen måste betonas ytterligare då nedsatt hörsel och hörapparater inte enbart är ett tekniskt problem.

En risk med att huvudmannaskapet beträffande hjälpmedel splittras är att forskningen kan bli lidande. Delar av hjälpmedelsproblematiken kan i fortsättningen sakna forskningskompetens, vilket skulle vara mycket olyckligt för de individer som behöver hjälpmedel.

En annan risk är att resursstarka individer i storstadsregioner gynnas. Där finns många leverantörer och en möjlighet att prova och få hjälp med ett hjälpmedel medan samma service inte alls kommer att finnas i glesbygd. Om utbudet blir större och leverantörerna fler måste det också stå klart för brukaren att varje vårdgivare inte har detaljkännedom om valt hjälpmedel och därmed inte kan ge fullgod service och instruktion.

Att all information om hjälpmedel måste vara öppen och kvalitetsdokumenterad så att patienten kan göra ett informerat val är självklart. SLS vill i detta sammanhang ånyo fästa uppmärksamheten på en fråga som inte tas upp i utredningen. När frågor om valfrihet diskuteras så utgår man från en välinformerad patient med bevarad beslutsförmåga som kan välja på rationella grunder. I verkligheten kan dock en hel del patienter som är i behov av hjälpmedel ha nedsatt beslutsförmåga, endera tillfällig eller varaktig. Utredningen diskuterar inte hur valfriheten då ska kunna utövas och vem som ska kunna företräda patienten med nedsatt beslutsförmåga. Detta problem har påtalats från SLS tidigare och här påminns vi åter om att den s.k. ställföreträdarfrågan ännu inte fått en lösning. Vi vill därför åter igen uppmana regeringen att skyndsamt komma med förslag till lösning av denna för sjukvården så centrala fråga.

SLS stöder också att begreppet ”funktionshindrade” ersätts med ”personer med funktionsnedsättning”.

SLS har inte fördjupat sig i de tekniska och juridiska lösningarna i utredningens då det ligger utanför vårt kompetensområde.

För Svenska Läkaresällskapet

Stockholm den 18 april 2012

Peter Friberg
Ordförande

Eva Vingård